

Dva pogreba v šmartnem pri Slovenjem Gradcu. Pokopali smo 14letnega Plesnikovega Frčija. Utihi je njegov zvonki glas in njegovi žalostni sošolci so se zgrnili ob svežem grobu v slovo. — Ob obitni udeležbi smo dali v gomilo tudi Marijo Krenker, dolgoletno narodnico »Slov. gospodarja«, staro že blizu 90 let. Gasilsko društvo je izkazalo rajnici zadnjo čast in se s tem vsaj malo oddolžilo svoji dobrotnici. — Sveti rajnika večna luč, užaloščenim svojcem pa naše sožalje!

Starega naročnika »Slov. gospodarja« je pokosila smrt. V četrtek, 4. julija, je v Ložishah

pri Sv. Miklavžu nad Laškimi umrl v starosti 74 let Martin Podrebaršek. Rajnik je bil zelo dober gospodar in je dolgo vrsto delal kot zidar na železnici v Laškem. V hudi zimi in velikem snegu je v slabem potu hodil uro daleč v službo in zvečer domov. Le nekaj let je užival pokojnino. Bil je nad 30 let naročnik »Slov. gospodarja«. Žalujemo naše sožalje!

Jetika ga je pobrala. V Sv. Sebeščanu v Prekmurju je umrl po dolgi bolezni Celec Jožef, ki si je nakopal jetiko na sezonskem delu v Franciji. Bil je star šele 32 let. Bog mu daj večni mir in pokoj!

Otoški značaj Anglije

Nemčija in Italija napovedujeta Angliji hude čase, ki se bodo začeli zanjo, ko jo bo napadla Nemčija iz zraka in po morju in bo istočasno skušala Italija polastiti se Sueškega prekopa in omajati obširne angleške kolonije v Afriki. Pri vseh teh groznjah je ohranila Anglija svoj samozavestni ter junaški značaj v izjavah angleških vodilnih mož, kateri so prepričani, da bo Anglija kljubovala vsakemu še tako dobro organiziranemu napadu ravno radi njenega izrecno otoškega značaja.

Anglija je sosed celine, vendar ne njen del

Znan je angleški izrek, ki pravi: »Mi Angleži moramo imeti na misli, da smo sicer sosedje celine, vendar pa ne njen del.« Te besede označujejo posebno lego Anglije. Anglija je po celini tako bližnja sosedu, da s francoske obale pri pristanišču Calais razločiš bele skale na nasprotni angleški strani pri Doveru, in je to za osvajačce velika izkušnja. Anglija je bila mnogo tisoč let celo spojena z Evropo in njena glavna reka Temza se je izlivala dolgo časa v nemško reko Ren. Živali, ki so se naselile po ledeni dobi v Angliji, in prvi lovci, ki so jih zasledovali, so bili prišli iz Evrope po kopnem. A naj bo morski rokav, ki danes loči angleški otok od Belgije in Francije, še tako plitek in ozek, vendar je zadostoval, da je deželi, ki jo varuje, pripravil posebno usodo.

Življenje na otoku je dobrot

Anglija je otok, a ta ni osamljen. Evropa je preblizu, da bi bil otoški značaj mišljenja v Angležih docela brez primesi. Lahko bi rekli, da je otoški značaj bolj človeško dejstvo kakor pa naravni pojav. V začetku svoje zgodovine je bila Anglija pogosto žrtev vpadov in se je branila zelo slabo. Živela je tiste čase od poljedelstva in živinoreje. Njeni prebivalci so bili bolj pastirji in kmetje, kakor pa trgovci ali mornarji. Šele mnogo pozneje, ko so si

bili zgradili mogočna brodovja in so se čutili varne za pasom dobro zavarovanih morij, so spoznali Angleži, da je življenje na otoku resnična dobrota, ker jim je prihranjalo strah pred vpadom ter jih oprostilo za nekaj stoletij vojaških potreb, ki so določale politiko drugih narodov, in jim tako dalo možnosti, da so brez nevarnosti preizkušali nove oblike vladanja.

Najdostopnejši del Anglije je ravnina

Ugodno naključje je storilo, da je bila najdostopnejši del Anglije prav tista južnovzhodna ravnina, ki leži Evropi nasproti. Če bi bila tla otoka nagnjena v drugo stran in bi bili morski razbojniki na svojih voznjah opazili samo nedostopna gorovja, bi se jih bilo našlo med njimi najbrž le malo, ki bi bili tvegali ta vpad, in verjetno je, da bi bila potem zgodovina dežele čisto drugačna. Toda plima je zanašala ladje prav v ozadje zavarovanih izlivov: apnenčasti, s travo poraščeni hrsti so omogočali raziskovanje otoka mimo goščav in močvar; razen tega pa je bilo podnebje blažje kakor v drugih deželah iste zemljepisne širine, zakaž Anglija leži v zalivu zimske toplote, ki ga ustvarjajo vlažne in mlačne oceanske megle. Tako so morale vse značilne lastnosti te obale izpodbujati osvajač.

Iz dveh kultur ustvarjen svojevrsten značaj

Ta zlahka dostopna Anglija leži ravno nasproti meji, ki loči romanske jezike od germanskih. Angliji je bilo namenjeno, da je sprejemala poslanca romanske in germanske ali nemške kulture. V nadaljnjem zgodovinskem razvoju je nastala zanjo nova posebna lastnost: spajati prvine teh dveh kultur in iz njih ustvarjati svojevrsten značaj. Po tem se Anglija globoko razlikuje od Francije in Italije, pri katerih je kljub nekim germanskim prispevkom vedno zmagala latinska ali romanska osnova.

Angleški otoki najsprednje pomorsko oporišče Evrope

Trditev, da se je lega Anglije na zemeljski obli med petnajstim in sedemnajstim stoletjem izpremenila, je resnična, čeprav se na prvi pogled upira razumu. Narodom starega in srednjega veka so te dežele, ki jih pogosto zagrinja megla, pomenile skrajni rob sveta. kraljestvo v sami sosesčini pekla. Onkraj teh Bile so jim praviljično, skoraj nezemeljsko skal, ki butajo vanje silni valovi morja, se je pričevalo na zahodu neskončno morje, na severu pa večni led. Le najbolj drzni so si upali semkaj, ker so tu nahajali zlato, biserne in pozneje volno. Nihče pa ni tedaj sanjal o čudoviti prihodnosti angleškega otoka. Šele pregrada islama, odkritje Amerike in posebno še razne prisilne izselitve — to troje je storilo, da je trgovina preločila svoje ceste in da so postali angleški otoki najsprednje pomorsko oporišče Evrope.

Angleško svetovno carstvo

V 18. in 19. stoletju je končno otoški značaj dežele (koji je najprej dovolil, da si je pod varstvom svojega brodovja privoščila več notranje svobode, nego so je mogli imeti narodi na celini) omogočil Angliji, da si je po zaslugi prav tega brodovja osvojila svetovno carstvo. Gospodstvo nad morji, ta rešitev vprašanja narodne obrambe, ki jo je Angliji nalagala njena zemljepisna lega, je tisto, kar vsaj deloma pojasnjuje izredno osvojevalno zgodovino angleškega naroda. Izum letala je zanj najvažnejši in najnevarnejši zgodovinski dogodek naše dobe.

Oblast pozivamo, naj hitro oskrbi koruzo za revnejše sloje! V naši banovini živijo od koruze predvsem delavski sloji v Dravski dolini in vinčarji po Slovenskih goricah

Ti krasna si, krasnejše ni,
kar jih obseva zarja dneva,
krepostna si, vsa vredna ti,
da krona venča te kraljeva.

Simon Gregorčič, »Domovine«.

ga obsodilo na plačila. Jurij je divjal in klel, pa ni pomagalo nič. Škerjančka ga je zaničljivo gledala; zdelo se je, da jo bolj ko prigoljufani denar veseli to, da si je ohladila svojo jezo in maščevalnost.

Jurija je ta sramota strašno zadela. Čisto ob pamet je bil, ko je videl porogljive, škodoželjne poglede šentanelcev in čul za marnje, ki jim ni hotelo biti ne konca ne kraja. Po cele dneve je čepel v sobi sam in je strmel predse. Vse svoje premoženje bi bil dal, ko bi bil mogel to sramoto izbrisati. Najhuje ga je bolela misel na Tilko, na ženo ... Do smrti ji ne bo mogel pogledati v oči, če se bo še vrnla. Toda saj je ne bo več nazaj, sovražila ga bo, zaničevala ga bo, zaničevala vse življenje. Ta misel, da ga bo ona zaničevala, mu je bila najstrašnejša ... Njegov ponos je bil strt, prvič se mu je oglašil bridek kes, da je mogel biti tako samsvoj in nagnati svojo ljubo ženo ...

Oddahnil si je, ko je slednjič mogel iz šentanela deset ur daleč v Podklanec, kjer si je na Ledinekovem ustvaril novo domačijo. Katra se je bridko jokala, ko je zapuščala staro domačijo, otroka sta bila vesela, ko so se s konji peljali po svetu. Končnik pa je gledal mrko predse, od nikogar se ni poslovil, trmasto je obrnil hrbet očetni hiši.

Na Ledinah je bilo treba še sejati. Dela je bilo čez glavo. Jurij je bil vesel tega, je vsaj nekoliko pozabil na bridkosti in na žalost. Da bi prišel pri ljudeh do veljave,

je že kar v začetku koval velike načrte. Hočel si je postaviti parno žago, da bi za svoj les, ki ga je imel dosti, več skupil; tudi opeko je mislil žgati in apno. Ni mu dalo miru. Že na jesen, ko so poželi in pospravili otavo, se je vrgel in zaletel v svoje načrte.

VII.

Tri leta so minula, tri vroča poletja, tri hude zime, dosti temnih oblakov je šlo mimo, dosti sončnih dni, obilo žalosti in obilo veselja. Zopet je bila velika noč. Nebo je bilo jasno. Travniki so zeleneli. Srca so se navdajala z novimi upi.

Bilo je na veliko sredo. Iz cerkve je stopila lepo oblečena, plavalosa gospa, obstala na pragu in se ozrla po bližnjih hribih, za katerimi je bil šentanel, komaj nekaj ur hoda od tod. Potem se je počasi napotila po mestecu, zavila v glavno ulico ter pazljivo prebirala napise na trgovinah. Iznemada ji je obvisel pogled na tabli, kjer je stalo:

TEREZIJA DOBROVNIK
trgovina z mešanim blagom

Gospa je stopila v trgovinico. Tu je našla dekletake petnajstih let, ki jo je plaho vprašalo, kaj gospa želi.

»Z lastnico bi rada govorila,« je dejala tujka.

(Dalje sledi)

vesel, ker je dobil kot darilo »lastno truplo«.

Živi most. Narava si dovoljuje z rastlinami marsikatero šalo, ki je lahko posledica kakšne nezgode. Strela, vihar in poplava lahko povzročijo takšne šale. Tako imajo v bližini Buenos Airesa v Južni Ameriki dve drevesi, ki sta se dva metra nad zemljo sklonili drugo k drugemu in se ovili tako, da predstavljata pravi sveder. V nekem drugem primeru je vihar prevrnil neko drevo čez reko, tako da je ostalo s koreninami na enem bregu, na drugem bregu pa je zraslo z vrhom v zemljo, tako da je krošnja postala prava korenina. Po debli hodijo domačini čez reko kakor po mostu.

*